

תוכן - ספר במדבר

במדבר

ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור וגו' (ג', י"ב) [ב].
בענין אם הכהנים והלויים והבכורות עבדו רק משום שליחות דרחמנא או שליחות דידן, או האם גם משום שזהו קיום מהותם, ואם לא עבדו חיסרו בהקיום של עצם מהותם.

איש על דגלו באתת לבית אבתם חנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב', ב').
בענין למה לא נצטוו בדגלים מיד בצאתם ממצרים.
ואני הנה לקחתי את הלויים וגו' (ג', י"ב) [א].

בענין אם יש קדושה מיוחדת ללויים יותר משאר ישראל.

נשא

אבל לא משום טומאה, ודעת הראב"ד שרק משום טומאה אבל לא משום זונה.

והוא (והיא) לא נתפשה (ה', י"ג).

גדרים בענין מה מיקרי אונס.

והוא (והיא) נטמאה (ה', י"ד) [א].

בענין אם האיסור להבועל הוא תולדה מהאיסור להבעל או האם הוא איסור עצמי.

והוא (והיא) נטמאה (ה', י"ד) [ב].

בענין אם האיסור לבעל מ"נטמאה" היא בגדר איסור עשה לבוא עלי, או מצות עשה לפרוש ממנה.

והוא (והיא) נטמאה (ה', י"ד) [ג].

בענין אם במעשה זנות רצון האשה הוא חלק מעיקר האוסר, או האם רק המעשה ביאה מיקרי האוסר רק שנאמר תנאי שאונס פוטר.

ומעלה בו מעל (ה', י"ב).

דברי המהרי"ק שאשת איש שזינתה בשוגג, כי לא ידעה שהיא אסורה לזנות, אסורה על בעלה (סק"א).

חידוש דין של החתם סופר בענין מתי נקרא שהאשה מעלה מעל באישה (סק"ב).

ועד אין בה (ה', י"ג) [א].

בענין למה צריכים שנים כדי להעיד שזינתה כדי לאוסרה על בעלה ולא אמרינן שע"א נאמן (סק"א).

בענין למה האשה נאמנת לומר שנאנסה (כשאינן קינוי וסתירה), האם זה משום עד אחד נאמן באיסורין או משום טענת בעל דין (סק"ב).

ועד אין בה (ה', י"ג) [ב].

דעת הרמב"ם שאחרי שבא עד טומאה בעלה כהן לוקה משום זונה

איש או אשה כי יפלא וגו' נזיר להזיר לה'
(ו', ב') [א].

צדדים שונים בביאור מהות נזירות
(סק"א).

"קדש הוא לה'" (ו', ח') (סק"ב).

דברי הרמב"ם, ובענין אם קרבנות
נזיר הם מצד חיוב התורה או האם
מיקרי שהנזיר נדר אותם (סק"ג).

הסוגיא בנדרים דף י"ג בענין
מתפיס בחטאת (סק"ד).

רש"י בביצה בענין הנ"ל (סק"ה).

תוס' בנזיר בענין הנ"ל (סק"ו).

הסוגיא בתמורה (סק"ז).

כל תאחר תגלחתו וכל תאחר
קרבנותיו (סק"ח).

איש או אשה כי יפלא וגו' נזיר להזיר לה'
(ו', ב') [ב].

בענין אם שייך נזירות לחצאין.

איש או אשה כי יפלא וגו' נזיר להזיר לה'
(ו', ב') [ג].

ששייך תואר וקדושת נזירות בלי
שימנה עכשיו את הימים.

קדש יהי גדל פרע שער ראשו (ו', ה').

בענין אם זה בגדר איסור עשה או
בגדר קיום עשה.

דברי הקובץ הערות שקדש יהי גדל

פרע שער ראשו הרי הוא בגדר איסור
עשה ולא בגדר קיום עשה (סק"א)

דברי הגר"ח שנכללים בקדש יהי
גדל פרע שער ראשו גם קיום עשה
וגם איסור עשה (סק"ב).

על נפש מת לא יבא (ו', ו').

בענין אם נזיר שטימא עצמו עובר
בכל יחל.

וכפר עליו הכהן מאשר חטא על הנפש (ו',
י"א).

בענין אם פרישה מהנאות העולם
הזה היא דבר רצוי.

וגלח הנזיר (ו', י"ח) [א].

בענין מה שנזיר מגלח גם את פאות
הראש.

בענין מי מקיים את העשה של
תגלחת נזירות המגלח או הנזיר או
שניהם (סק"א).

בענין השיעור של פאות הראש
(סק"ב).

וגלח הנזיר (ו', י"ח) [ב].

דין גילוח אחר שלשים.

כה תברכו וגו' (ו', כ"ג).

בענין על מה עובר זר שנשא את כפיו.

שעיר עזים אחד לחטאת (ד', ט"ז).

בענין אם חטאת נחשון קדושה
בקדושת חטאת או בקדושת עולה.

בהעלותך

בהעלתך את הנרות (ח', ב').

שלימוד תורה נקרא עבודה, ושלכן
הכהנים והלויים הם מיוחדים גם
בהפצת התורה.

למה נגרע וגו' (ט', ז').

בענין הכאב של "למה נגרע" אצל
בעלי תשובה.

ותקעתם בחצצרת (י', א').

החילוק בין תקיעה לתרועה.

ותקעתם בחצצרת (י', ב').

בענין אם היו תוקעים על הקרבנות
גם בשופרות ביחד עם החצוצרות.

מי יאכלנו בשר (י"א, ד').

בענין הכח של נגיעות.

אספה לי שבעים איש וגו' (י"א, ט"ז) [א].

בענין אם הי' קיים סנהדרין גדולה
של שבעים ואחד דיינים גם לפני
הציווי של אספה לי וגו'.

אספה לי שבעים איש (י"א, ט"ז) [ב].

ההבדל בין מתן תורה לבין הקמת
המשכן.

ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה (י"ב,
ח').

ביאור "במשה אפילו אינו עבדי".

פה אל פה אדבר בו וגו' (י"ב, ח').

גדר "פה אל פה" ו"פנים אל פנים".

שלח

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (י"ג, ט"ז).

בענין התחברות לרשע.

וראיתם את הארץ (י"ג, י"ח).

החילוק בין המרגלים של משה
להמרגלים של יהושע.

טובה הארץ מאד מאד (י"ד, ז').

בענין מדת ההכנעה, ושכדי להשתייך
לארץ ישראל צריכים מדה זו.

אם יראו את הארץ (י"ד, כ"ג).

בענין אם גם מרע"ה הי' בכלל
הגזירה שעל דור המדבר.

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו
וימלא אחרי וגו' (י"ד, כ"ד).

ההבדל בין יהושע לכלב.

חיו מן האנשים ההם (י"ד, ל"ח) [א].

בענין מה שהמרגלים והמתלוננים
איבדו את חלקם בארץ.

חיו מן האנשים ההם (י"ד, ל"ח) [ב].

עוד בענין מה שהמרגלים
והמתלוננים איבדו את חלקם בארץ.

כי תבאו אל ארץ מושבתיכם וגו' (ט"ו, ב')
[א].

הגדר של מצות התלויות בארץ.

כי תבאו אל ארץ מושבתיכם וגו' (ט"ו, ב') [ב].

בענין שנסכים הם תיקון הקרבן אבל סמיכה היא תיקון הגברא.

כי דבר ה' בזה (ט"ו, ל"א).

בענין אם המפסיק מתלמודו לשעה הרי הוא בכלל כי דבר ה' בזה (סק"א).

בענין ההיתר להתבטל לצורך פרנסה: כמה פרנסה (סק"א).

בענין "מי שאינו משגיח על המשנה" (סנהדרין דף צ"ט) (סק"ג).

עוד בענין המפסיק לשעה, והמשניות במס' אבות (סק"ד).

עוד בענין המפסיק מלימודו והמשניות במס' אבות (סק"ה).

ועשו להם ציצת וגו' והי' לכם לציצת (ט"ו, ל"ח ל"ט) [א].

בענין "תכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד".

ועשו להם ציצת (ט"ו, ל"ח) [ב].

בענין היסוד של מצות ציצית.

ועשו להם ציצת (ט"ו, ל"ח) [ג].

בענין אם החפצא של מצוה הוא רק הציצית או גם הטלית.

ועשו להם ציצת (ט"ו, ל"ח) [ד].

בענין אם יש חיוב של ציצית בהעלאה (סק"א).

בענין אם יש חיוב של ציצית כשלוכב בלי הנאה (סק"ב).

ועשו להם ציצת (ט"ו, ל"ח) [ה].

בענין אם צריכים עיטוף, ומה מיקרי עיטוף (סק"א).

עוד בענין איך עושים עיטוף (סק"ב).

ועשו להם ציצית (ט"ו, ל"ח) [ו].

דברי הרמב"ם שאין להחוטין מנין מן התורה.

ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת (ט"ו, ל"ח).

בענין אם תכלת ולבן הם שתי מצות או מצוה אחת.

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם (ט"ו, ל"ט) [א].

הגדר של לא תתורו.

ולא תתורו וגו' ואחרי עיניכם (ט"ו, ל"ט) [ב].

בענין המדה להגרר ברגשותיו ומצב רוחו אחרי מה שהעין רואה ולא

אחרי מה שהשכל רואה, ובענין קנאת בחור מרעהו.

קרח

ויקח קרח (ט"ז, א').

מראה מקומות בענין מתי קרה
המחלוקת של קרח.

ויקמו לפני משה (ט"ז, ב').

שבמקום לגרום ריחוק שכינה, נגרם

ע"י קרח קירוב שכינה.

ולא יהי' כקרח וכעדתו (י"ז, ה') [א].

בענין אם הוי לאו, וגדרי הלאו,
ובענין למה פרצה מחלוקת דוקא
סביב המשכן והכהונה.

ולא יהי' כקרח וכעדתו (י"ז, ה') [ב].

לשון הרע על בעלי מחלוקת.

ולא יהי' כקרח וכעדתו (י"ז, ה') [ג].

להחזיק במחלוקת נגד המתיצבים
על דרך לא טוב.

כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן וגו' לך
נתתים (י"ח, י"ב) [א].

בענין יסוד האיסור של תרומה לזר
- האם הוא איסור חדש, או האם
האיסור טבל של קודם אינו יורד
מחלק התרומה לגבי זר, וכן צדדים
בענין יסוד האיסור של טבל.

כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן וגו' לך
נתתים (י"ח, י"ב) [ב].

בענין אם תרומה לאחר הפרשה היא
ממון שבת כהונה, או הפקר לכהנים.

כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה'
באדם ובבהמה יהי' לך (י"ח, ט"ו).

בענין היכא שיש קדושת בכור אבל
אינו פטר רחם, האם יש דין נתינה
לכהן.

ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק
לא יהי' לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך
בני ישראל (י"ח, כ') [א].

בענין אם אין לשבט לוי חלק בארץ
משום שהובדלו לעבוד את ה', והרי
הם מקבלים תרומות ומעשרות
תמורת חלק בארץ, או האם אין
להם חלק בארץ בגלל שהם
מקבלים תרומות ומעשרות.

ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק
לא יהי' לך בתוכם וגו' (י"ח, כ') [ב].

בענין אם הם נוטלים לעתיד לבוא.

ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק
לא יהי' לך בתוכם וגו' (י"ח, כ') [ג].

בענין מה שמלך נוטל כל הקרקע
שכוש, ודינם של שבט לוי
בקרקעות אלו.

ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק
לא יהי' לך בתוכם וגו' (י"ח, כ') [ד].

בענין אם מותר לאדם להקדיש את
עצמו ללימוד תורה גרידא ולסמוך
שהקב"ה ימציא לו את פרנסתו.

חקת

דברי הגור ארי' (סק"ג).
 הדרך שהביא האבן עזרא בדבריו
 על פסוק ח' שהם הכו ובכלל לא
 דיברו (סק"ד).
 קושיות הרמב"ן על רש"י (סק"ה).
 האבן עזרא (סק"ו).
 הרמב"ם (סק"ז).
 הר"ח והרמב"ן (סק"ח).
 הר"י אלבו (סק"ט).
 בעל מעשי ה' (סק"י).
 אור החיים (סק"א).
 וידר ישראל נדר לה' וגו' (כ"א, ב').
 בענין אם ה' נדר או שבועה.
 עשה לך שרף וגו' (כ"א, ח').
 בענין אם ה' ציווי או רק עצה טובה.
 כי חשבון עיר סיחון (כ"א, כ"ו).
 בענין עמון ומואב טיהרו בסיחון.
 אל תירא אתו (כ"א, ל"ד).
 בענין היכא שחישב לעשות רע אבל
 יצא דבר טוב, האם מגיע לו שכר
 או עונש או כלום.

ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו (י"ט, ד').
 בענין אם ה' דין לכתחילה שכהן
 גדול יעשה את הפרה, וכן בענין
 אם כשהיא נעשית בכהן הדיוט ה'
 הכהן הדיוט לובש את השמונה
 בגדים של כהן גדול או האם הדי'
 בגדים של כהן הדיוט או האם הדי'
 בגדים של כהן גדול של יום כיפור,
 וכן בענין אם מיותר בגדים פסול
 בה כמו מחוסר בגדים (סק"א).
 בענין אם זר שעשה פרה אדומה
 חייב מיתה (סק"ב).
 חטאת היא (י"ט, ט').
 בענין "חטאת קרי' רחמנא".
 לכן לא תביאו וגו' (כ', י"ב).
 בענין אם גם מרע"ה ה' בכלל
 הגזירה שעל דור המדבר.
 המה מי מריבה (כ', י"ג).
 בענין מה ה' החטא של מי מריבה.
 דרכו של רש"י (סק"א).
 קושיות על דרכו של רש"י (סק"ב).

בלק

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' (כ"ב ה').
 הפטרת פר' בלק, והצנע לכת עם אלקיך.
 בענין נבואת בלעם. בענין צדיק נסתר (פורים תש"ל).

פנחס

לאלה תחלק הארץ בנחלה וגו' (כ"ו, נ"ג).
 בענין לבאי הארץ נתחלקה הארץ (סק"א).
 בענין לאלו ולאלו תנחלקה הארץ (סק"ב).
 בענין יתרים מבני ס' (סק"ג).
 בענין התנאי של כשרים (סק"ד).
 בענין אם צריכים חזרה ליוצאי מצרים לעיכובא (סק"ה סק"ו).
 בענין המחלוקת בין רש"י והרשב"ם בענין חזרה, ודברי הריטב"א בזה (סק"ז).
 ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו (כ"ז, כ"א) [א].
 בענין בשביל מי רשאי הכהן הגדול לשאול מהאורים והתומים, ובענין מה רשאי לשאול.
 ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו (כ"ז, כ"א) [ב].
 בענין אם מלך חייב לכבד כהן גדול או האם הכהן גדול חייב לכבד את המלך.
 את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו (כ"ח, ב').
 הערות בענין אמירת קרבנות.
 א) בענין "נשלמה פרים שפתינו".
 ב) בענין מה שאמירת הפסוקים היא כנגד זריקת הדם, ואילו התפלות הן כנגד הקטרת אברים, ודינים המסתעפים מזה.
 ג) בענין מה שלפי נוסח אשכנז מאחרים את אמירת השיר של יום עד אחרי מוסף (ובענין יסוד הדין של הקרבן תמיד של יום השבת).
 ד) בענין אמירת קרבנות בתפילת מנחה.
 ה) "ואת מוסף יום השבת הזה".
 ו) "רצית קרבנותי".
 ז) בענין הזכרת מנחות, ועומר, ושתי הלחם, ונסכים, ומנחת נסכים.
 ח) עוד בענין הזכרת נסכים ומנחת נסכים.
 ט) מנהגנו באמירת קרבנות.
 עלת חדש בחדשו (כ"ח, י"ד).
 בענין יסוד הדין של השעיר אחד לחטאת.

מטות

לא יחל דברו (ל', ג').	בענין אם הוא איסור עשה או קיום עשה.
בענין אם כל יחל הוא לאו על המעשה או על חילול הדיבור (סק"א).	והחריש לה אבי' וגו' (ל', ה').
וכן בענין אם כל יחל הוא איסור גברא או איסור חפצא (סק"א).	בענין שאלה על ההקמה.
וכן ביאור "איסור גברא" ו"איסור חפצא" (סק"א).	ואם הניא אבי' אותה וגו' (ל', ו').
מושבע ועומד מהר סיני (סק"ב).	בענין איזה סוג נדרים יכול האב להפר.
מתפיס בשבועה (סק"ג).	ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה וגו' (ל"ב, ל"ג).
שני קונמות מצטרפין (סק"ד).	בענין איזה כח הי' למרע"ה לתת את עבר הירדן לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה.
בענין התרת חכם והפרת בעל בשבועות (סק"ה).	בענין אם עבר הירדן היא מעיקר ארץ ישראל או האם נתקדשה ע"י כיבוש רבים.
ככל היצא מפיו יעשה (ל', ג').	

מסעי

אלה מסעי וגו' (ל"ג, א').	עוד בענין סדר חלוקת הארץ.
בענין עשיית חשבון הנפש בסוף תקופה.	בענין התנאי של כל ישראל עומדים
אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ אלעזר הכהן ויהושע בן נון (ל"ד, י"ז).	ביאור הסוגיא בסנהדרין דף ט"ז (סק"ב).
בענין חלוקת ארץ ישראל למשפחות וגברים.	בענין התנאי של ע"א (סק"ג).
מקורות בענין אם חלוקות משפחות וגברים היו ע"י גורל ואורים ותומים (סק"א).	ביאור הסוגיא בב"ב בדף ק"ו (סק"ד).
ביאור הסוגיא בסנהדרין דף ט"ז (סק"ב).	צו את בני ישראל ונתנו ללויים מנחלת אחזתם ערים לשבת (ל"ה, ב').
ביאור דברי המדרש רבה בענין חלוקת הארץ (סק"ג).	בענין ערי הלויים וערי מקלט.
בענין תפקיד הנשיאים בחלוקת הארץ (סק"ד).	חילוק בין יסוד דין קליטתן של השש ערי מקלט לבין יסוד דין קליטתן של המ"ב ערי הלויים (סק"א).
	דין העלאת שכר להלויים לפי היסוד הנ"ל (סק"ב).

מקלט ללויים, וכן למה קבעה דין קליטה על המ"ב ערי הלויים (סק"א). ולא תסב נחלה לבני ישראל ממטה אל מטה (ל"ו, ז).

בענין אם עוברים על שני לאוין גם אם לומדים ירושת הבעל מלא תסב (סק"א).

בענין דברי הרמב"ן שהיכא שנשאת לשבט אחר ומתה אין בעלה ובנה יורשים כדי שלא תסב הנחלה (סק"ב).

בענין אם היו מותרות להנשא לגר ולכהן (סק"ג).

בענין אם הי' אסור להסב גם בדרך מכר ומתנה והפקר (סק"ד).

בענין אם יש איסור על הסיבה לאחר הסיבה (סק"ה).

ביאור הגמ' בב"ב דף קמ"א.

בענין המלקות של הסיבת נחלה (סק"ז).

ביאור לשונות הרמב"ם לפי היסוד הנ"ל (סק"ג).

ביאור דברי הרמב"ם בסה"מ בהגדרת מצות שש ערי מקלט (סק"ד).

קליטת ערי מקלט בבית שני לפי היסוד הנ"ל (סק"ה).

ביאור הדין שבמדבר מחנה לוי' הי' קולט (סק"ו).

ביאור דברי הבה"ג לאור היסוד הנ"ל, ודברי החינוך דלא כיהסוד הנ"ל, ודברי המשך חכמה שכתב כהיסוד הנ"ל (סק"ז).

חילוק בין המ"ב והשש בנוגע ליסוד הדין שהן ניתנות להלויים (סק"ח).

בענין היכא שנחרבה אחת מהשש לאחר זמן (סק"ט).

דעת רש"י בכל הנ"ל (סק"י).

טעם התורה למה נתנה את השש ערי